

**בש"פ 4266/14 - העורר בבש"פ 4266/14, העורר בבש"פ
4279/14: נעים אל סאנע, איימן אלסאנע נגד המשיבה: מדינת ישראל**

בבית המשפט העליון

בש"פ 4266/14

בש"פ 4279/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר בבש"פ 4266/14: נעים אל סאנע
העורר בבש"פ 4279/14: איימן אלסאנע

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בירושלים (כב'
השופט ר' יעקובי) במ"ת 65712-10-13 מיום
20.5.2014 ומיום 26.5.2014

תאריך הישיבה: כ' בניסן התשע"ד (18.6.2014)

בשם העורר בבש"פ 4266/14: עו"ד אייל אביטל
בשם העורר בבש"פ 4279/14: עו"ד רפי ליטן

בשם המשיבה: עו"ד דגנית כהן-ויליאמס

החלטה

עמוד 1

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ר' יעקובי) לדחות את בקשתו של איימן אלסאנע (להלן: עורר 1) ואת בקשתו של נעים אלסאנע (להלן: עורר 2) לעיון חוזר בהחלטות הנוגעות לתנאי מעצרים.

1. בכתב אישום מתוקן שהוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים הואשמו העוררים בעבירות של חטיפה לשם חטיפה וסחיטה בכוח. עוד הואשם העורר 1 בעבירת ניסיון להדחה בחקירה, ועורר 2 בעבירה של החזקת סכין. פרטי כתב האישום נסקרו בהרחבה בהחלטת השופט י' דנציגר מיום 25.12.2013 (בש"פ 8429/13). בתמצית ייאמר כי במועד בלתי ידוע קשרו העוררים קשר לחטוף את צ' ס' (להלן: המתלונן), שלוה מהעורר 1 סכום של 3,000 ש"ח, במטרה לסחוט ממנו את כספי החוב. ביום 17.10.2013 מימשו העוררים את תוכניתם ביחד עם אדם נוסף (להלן: נאשם 3). הם פגשו את המתלונן ושכנעו אותו להיכנס לרכבם לאחר שהציגו לו מצג כוזב שלפיו ברצונם לשוחח איתו. משכנס המתלונן לרכב החלו העוררים לנסוע לכיוון כפר טרבין שבו הם מתגוררים. משלב מסוים, הייתה הנסיעה בניגוד לרצונו של המתלונן, תוך שהעוררים מפעילים כלפיו כוח ומאיימים עליו. במהלך הנסיעה הודיע העורר 1 למתלונן כי עליו לשלם לו סך של 15,000 ש"ח בגין חובו, וכי הוא לא יחזור לביתו עד שיעביר אליו סכום זה. עם הגעתם לכפר הורה העורר 1 למתלונן ליצור קשר טלפוני עם קרוביו ולגייס את הכספים הנדרשים כדי לפרוע את "חובו", ובאחת השיחות נטל את מכשיר הטלפון מידי המתלונן והודיע לקרוביו שאם לא יגייסו את הסכום עד לשעות הבוקר, לא יזכו לראותו חי. על פי הנטען, העוררים החזיקו במתלונן במהלך שעות הלילה - כאשר העורר 1 יושב בסמוך לו כשהוא מחזיק באקדח דרוך, והעורר 2 ונאשם 3 אוחזים בידיהם סכינים. למחרת היום המשיכו העוררים להפעיל לחץ על המתלונן לגייס הכספים מקרוביו, כשבתוך כך דרך העורר 1 את נשקו לכיוון המתלונן. לקראת שעות אחר הצהריים שלח העורר 1 אדם מטעמו לפגוש באחיו של המתלונן, אשר העביר לידיו את סכום הכסף שנדרש. כשעה לאחר מכן שחררו העוררים את המתלונן. בטרם הורידו את המתלונן מרכבם איים העורר 1 על המתלונן לבל יספר לאיש על האירוע, ולא - יפגע במשפחתו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצר העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. נעמוד בקצרה על ההליכים בעניינם של שני העוררים.

ההליכים בעניינו של עורר 1: ביום 13.11.2013 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה ביחס לנטען כלפי העורר 1 בכתב האישום נגדו, וכי קמה עילת מעצר נוכח המסוכנות הגלומה בעבירות שבגינן נעצר והחשש מהשפעה על עדים, משיבוש הליכי משפט ומהטלת מורא על קורבן העבירה. ביום 4.12.2013 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו, לאחר שלא מצא כי יש מקום לשחררו לחלופת מעצר, וזאת על רקע חומרת העבירות; חלקו המשמעותי במעשים; עברו הפלילי; ותסקיר המעצר השלילי. עורר 1 ערר על ההחלטה לבית משפט זה. ביום 25.12.2013 קיבל בית המשפט העליון (השופט י' דנציגר) את הערר בחלקו, לאחר שנמצא כי קיימת חולשה בתשתית הראייתית. מקורה של חולשה זו, כך נקבע, בחומרי חקירה שהצביעו על האפשרות כי המתלונן בדה את סיפור החטיפה מליבו כדי לגייס כספים מקרוביו. עוד הובאה בחשבון העובדה שעברו הפלילי של העורר כולל עבירות שבוצעו עד לשנת 2003, וכי במהלך העשור האחרון ניסה העורר לנהל אורח חיים נורמטיבי. אשר על כן, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר משלים בעניינו לשם בדיקת חלופות מעצר נוספות שיבחנו על ידי בית המשפט המחוזי. ביום 16.1.2014 הורה בית המשפט המחוזי - בהסכמת המדינה - על שחרור העורר למעצר בית מלא בבית בת זוגו שבבאר שבע, הכולל איזוק אלקטרוני, פיקוח צמוד של המפקחים שאושרו, הפקדת ערבויות וצו איסור יציאה מהארץ. כחודשיים לאחר מכן הגיש העורר בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי, שבה ביקש לאפשר לו לצאת לעבוד בבית הספר שבו עבד טרם מעצרו בכפר טרבין, ולחלופין - לשהות במעצר בית בבית אביו בכפר זה. ביום 19.3.2014 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה, לאחר שלא מצא כי נשתנו הנסיבות או כי חלף פרק זמן ניכר מאז ההחלטה האחרונה

בעניין מעצרו; נוכח ראיות לכאוריות לאירועים שבהם הפר העורר את מעצר הבית שבו הוא נתון; ומאחר שבחלופה שהוצעה לא ניתן לקיים פיקוח אלקטרוני - אמצעי פיקוח שבית המשפט מצא כחינוי נוכח המסוכנות הנשקפת מן העורר והטענות להפרת תנאי המעצר. ביום 26.5.2014 דחה בית המשפט המחוזי בקשה דומה לעיון חוזר שהגיש העורר מאותם הנימוקים.

ההליכים בעניינו של העורר 2: ביום 24.12.2013 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר 2 עד לתום ההליכים נגדו על רקע העבירות שבהן הוא הואשם ובשים לב לתסקיר מעצר שנערך בעניינו שלא המליץ לשחררו. בעקבות הערר שהוגש לבית המשפט העליון בעניינו של העורר 1 - שבו נקבע כאמור כי קיימת חולשה בתשתית הראייתית - הוסכם ביום 2.2.2014 כי העורר 2 ישוחרר למעצר בית במגרש 511 שבאזור התעשייה רהט, לחלופה הכוללת איזוק אלקטרוני ופיקוח של אדם בשם אשרף. לאחר שהתברר כי לא ניתן להסדיר איזוק אלקטרוני במגרש, שונה מקום מעצר הבית ביום 19.3.2014 לבית מגורים ברהט בפיקוחם של שני מפקחים אחרים, והעורר 2 שוחרר בפועל לחלופה זו ביום 6.4.2014 לאחר שהוסדר הנחוץ לצורך איזוק אלקטרוני במקום. ביום 5.5.2014 הגיש העורר 2 בקשה לעיון חוזר לבית משפט המחוזי, שבה ביקש להתיר לו לצאת ממעצר הבית לעבודתו בחנות שבמגרש 511 בין השעות 7:00-17:00 בפיקוחו של אשרף. ביום 20.5.2014 דחה בית המשפט קמא את בקשת העורר לעיון מחדש בתנאי מעצרו, לאחר שמצא כי היעדרות לה מחייבת לוותר על האיזוק האלקטרוני בשעות שבהן יצא העורר לעבודה. נקבע כי נוכח מכלול הנסיבות ותסקירי המעצר אין מקום לוותר בנקודת הזמן הנוכחית על האיזוק האלקטרוני למשך רוב שעות היום.

3. מכאן העררים שלפניי, שבגדרם שבים העוררים על בקשתם לשנות את תנאי מעצרו, תוך שהם מדגישים כי הדין הראשון בתיק העיקרי קבוע ליום 15.7.2014 - 8 חודשים לאחר הגשת כתב האישום - וכי המשפט צפוי להימשך עוד חודשים ארוכים.

העורר 1 מבקש כי יותר לו לצאת ולעבוד בבית הספר שבכפר טרבין - מקום עבודתו הקבוע זה למעלה מחמש שנים - בפיקוח קצין הביטחון של בית הספר. יוטעם כי בשונה מן הבקשה שהוגשה לבית המשפט קמא, בבקשה שלפניי לא עמד העורר על הבקשה ללון בכפר טראבין. על פי החלופה המוצעת כעת, ישהה העורר במעצר בית באותו בית מגורים בבאר שבע שאליו הוא שוחרר - למעט השעות שבהן הוא יצא לעבוד. לטענת העורר, הוא מפרנס יחיד של משפחתו - הכוללת בת זוג ושני ילדים קטינים המתגוררים בבאר שבע - שם הוא נתון במעצר בית, וכן אישה, שלה הוא נשוי כדן, ושני ילדים קטינים נוספים, המתגוררים בכפר טרבין. לדברי העורר, במהלך תקופת מעצרו הידרדר מצבם הכלכלי של התלויים בו לכדי חרפת רעב, ואם לא ישוב בקרוב לעבוד - יאבד את מקום עבודתו. עוד טוען העורר כי מילא בקפדנות אחר תנאי מעצר הבית, וכי יש בחלופה שהציע - הכוללת פיקוח של קצין הביטחון הבית ספרי אשר יסיע אותו מביתו לעבודה ובחזרה - כדי לאיין את המסוכנות שעליה הצביע בית המשפט. עוד צוין כי המתלונן מתגורר בירושלים, ואילו כפר טרבין שבו מבקש העורר לעבוד מצוי בסמוך לרהט. מנגד, המשיבה סומכת ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי. לשיטתה, אין מקום, בנקודת הזמן הנוכחית, להקל בתנאי מעצרו של העורר ולוותר על האיזוק האלקטרוני, נוכח חומרת המעשים המיוחסים לו; הערכת המסוכנות של שירות המבחן; ועברו הפלילי. בעניין אחרון זה הוסיפה המדינה כי נגד העורר הוגש בשנת 2013 כתב אישום שבו נטען כי בשנת 2012 העסיק והלין תושב זר.

העורר 2 מבקש כי יותר לו לצאת לעבוד בחנות שבמגרש 511 ברהט מדי יום בין השעות 7:00-17:00 תחת פיקוח צמוד. לטענתו, בתקופה שבין שחרורו למעצר בית במגרש 511 לבין העברתו למעצר בית בבית מגורים ברהט - פרק זמן של כ-31 יום - הוא שהה במעצר בית באותה החנות שבה הוא מבקש לעבוד עתה, בפיקוח הערבים המוצעים

על ידו כעת, וזאת מבלי שהפר את התנאים המגבילים ותוך שהוא עובד במקום. עוד נטען כי הוא זקוק לתעסוקה כדי שלא להעביר בבטלה את ימי מעצרו, וכי מאז מעצרו הפך לנטל כלכלי על משפחתו. לטענת העורר, נוכח חולשת התשתית הראייתית הלכאורית; גילו הצעיר; התנהגותו המופתית במעצר הבית; וההימשכות הצפויה של ההליכים - יש מקום לאפשר לו לצאת לעבוד. המשיבה התנגדה גם לבקשת עורר זה. לטענת המשיבה, הסכמתה לשחרורו של העורר למעצר בית במגרש 511 נבעה מהנחה שלפיה ניתן יהיה להסדיר פיקוח אלקטרוני במקום - שלימים התבררה כמוטעית.

4. לאחר שבחנתי את נימוקי העררים ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, באתי לכלל מסקנה כי דין שני העררים להתקבל. בבקשה לעיון חוזר בהחלטה שעניינה מעצר או שחרור, נדרש בית המשפט לבחון אם מתקיים איזון ראוי בין עוצמת הפגיעה בזכויות הנאשם לבין האינטרס הציבורי. כך כאשר מצוי נאשם במעצר עד לתום ההליכים, כך גם כאשר משוחרר נאשם תחת תנאים מגבילים. אכן, "גם מעצר בית מלא מגביל את חירותו [של הפרט] ופוגע ביכולתו לפרנס את עצמו ואת משפחתו התלויה בו" (בש"פ 4275/14 טוויל נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (2.6.2014)); ראו גם בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (8.8.2011)). לא פעם הוטעם כי יש לייחס חשיבות ליכולתו של נאשם המשוחרר לחלופת מעצר לפרנס את עצמו ולדאוג לצרכי המחיייה של בני משפחתו (ראו, למשל, בש"פ 2857/06 ממן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.4.2006)). אשר על כן, ראוי לשקול במקרים המתאימים בקשת נאשם להקל בתנאי שחרורו ממעצר כדי לצאת לעבוד, ככל שהדבר לא פוגע באינטרסים ציבוריים ובתכליות המעצר (ראו, בין רבים, בש"פ 6845/07 קוסטריקין נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (19.8.2007)). זאת במיוחד כאשר קיימת חולשה בתשתית הראייתית (ראו, למשל: בש"פ 8012/13 ווב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (6.1.2014) והאסמכתאות שם).
זכור:

"קיימת 'מקבילית כוחות' בין עוצמת הראיות לכאורה לבין מידת ההגבלה על חירותו של הנאשם. ככל שעוצמת הראיות קטנה יותר ובחינת חומר החקירה, אפילו בשלב הלכאורי, מעוררת ספקות וסתירות, כך תגדל הנכונות לשחרר לחלופת מעצר. ולהיפך, ככל שהראיות לכאורה חזקות וחד-משמעיות יותר, ובהתקיים שאר התנאים להורות על מעצר, כך תקטן הנכונות להסתפק בחלופת מעצר" (בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.8.2011)).

בענייננו, מצאתי כי האיזון בין עוצמת הפגיעה בזכות לחירות והפגיעות הנלוות לה לבין תכלית המעצר, מטה - בנקודת הזמן הנוכחית - את הכף לאפשר לעוררים לצאת ולעבוד בפיקוח צמוד. אכן, העוררים שלפניי מואשמים בעבירות חמורות ביותר, שהמסוכנות הנשקפת מהן ברורה היא. עם זאת, בית משפט זה מצא כאמור חולשה בתשתית הראייתית הלכאורית לכתב האישום. העוררים שוהים זה למעלה מחמישה חודשים במעצר בית מלא, וסיום ההליך העיקרי בעניינם אינו נראה באופק. אשר לעורר 1, הרי שהוא מפרנס יחיד של משפחה המונה שתי נשים וארבעה ילדים קטנים, הנתונה במצוקה כלכלית קשה. אשר על כן, בשים לב למשך הזמן שחלף מאז הגשת כתב האישום; לקצב התקדמות ההליך העיקרי; ולחולשה שמצא בית משפט זה בתשתית הראייתית הלכאורית, ראיתי להיעתר למבוקש על ידו. אם כך ביחס לעורר 1, כך מקל וחומר גם בנוגע לעורר 2 הצעיר ממנו, שעברו הפלילי מכויד פחות ושחלקו בביצוע העבירה היה פחות לפי המתואר כתב האישום.

5. אני מורה אפוא כי העורר 1 ייוותר במעצר בית הכולל איזוק אלקטרוני בביתה של בת זוגו בבאר שבע. יותר לו לצאת ולעבוד בבית הספר בכפר טרבין בין השעות 7:00 בבוקר ל-17:00 אחר הצהריים. זאת, בכפוף לכך שיימצא מפקח צמוד שיוכל ללוות אותו במקום עבודתו ולהסיע אותו מביתו אל העבודה ובחזרה, אשר יאושר על ידי בית המשפט המחוזי. בעניין זה יפנה העורר 1 לבית המשפט המחוזי בבקשה מתאימה ובית המשפט יחליט כחוכמתו. יתר התנאים

המגבילים לשחרורו של העורר 1 אשר נקבעו בהחלטות בית המשפט קמא יוותרו ללא שינוי.

העורר 2 יוותר במעצר בית הכולל איזוק אלקטרוני בבית המגורים ברהט. יותר לו לצאת ולעבוד בחנות שבמגרש 511 ברהט בין השעות 7:00 בבוקר ל-17:00 אחר הצהריים - בכפוף לליווי ופיקוח צמוד של אחד מן המפקחים שאושרו בבית המשפט המחוזי בהחלטה מיום 2.2.2014. יתר התנאים המגבילים לשחרורו של העורר 2 אשר נקבעו בהחלטות בית המשפט קמא יוותרו ללא שינוי.

ניתנה היום, ב' בתמוז התשע"ד (30.6.2014).

שׁוֹפֵט
